

INSTRUKS

Instruks for det lokale elektrisitetsilsyn 2023

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
2	Kompetanse	3
3	Kvalitetskontroll av aktivitetene	3
3.1	Netteier	3
3.1.1	Geografisk plassering av DLE – krav til lokale enheter	4
3.1.2	Bestillerkompetanse	4
3.1.3	Strategi	4
3.1.4	Kjøp av tjenester	5
3.2	DLE	5
4	Beskrivelse av årets aktiviteter - tidsfrist og utforming	5
4.1	Strategisk risikobasert tilsynsvirksomhet	5
5	Resultatrapportering av årets aktiviteter	6
6	Rammer for DLEs aktiviteter	6
6.1	Ressurser og ressursbalanse	7
6.2	Kjøp av tjenester	7
6.3	Tjenester som ikke kan kjøpes	7
6.4	Særlig kompetanse	8
6.5	Tilsynsobjekter og resultatområder	8
6.6	Risikoklassifisering	8
7	Aktiviteter	8
7.1	Elektroentreprenører, prosjekterende og elektroreparatører	9
7.1.1	Anmodning om å sette elvirksomhet inaktiv i Elvirksomhetsregisteret	11
7.2	Elektrisitet i boliger, hytter og lignende	11
7.2.1	Behandling av ulykkesmeldinger	11
7.3	Helseinstitusjoner (statlige, private og kommunale)	11
7.4	Landbruk	11
7.5	Næringsvirksomhet	12
7.6	Diverse anlegg	12
7.7	Omsetning av elektriske produkter	12
7.8	Krav til innrapportering	13
7.9	Samordning av Tilsyn	13
7.10	Informasjons- og påvirkningstiltak	13
7.11	Ulovlig arbeid	14
7.12	Bistand til politiet ved brann- og ulykkesetterforskning	15
7.13	Anmodning om bistand fra Dsb	15
	Vedlegg	16

1 INNLEDNING

Denne instruks er fastsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) med hjemmel i Lov om tilsyn med elektrisk anlegg og utstyr §§ 3 og 9 og Forskrift om det lokale elektrisitetstilsyn og sakkyndige som utfører oppgaver for netteier (fdle) § 12. Føringer som ligger på www.dsb.no er også en del av denne instruks.

Administrativt er de lokale elektrisitetstilsyn (DLE) underlagt netteier og er en del av deres monopolvirksomhet mens de faglig er underlagt DSB som gir føringer. DLE finansieres gjennom den årlige inntektsrammen som netteierne tildeles av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Det er netteier som skal sørge for at DLE har de nødvendige ressurser til å utføre de lovpålagte oppgaver som fremgår av fdle §11.

DSB har tydeliggjort hierarkiet av føringer gitt til netteier som beskriver gyldighetsrekkefølgen av dokumenter relatert til DLEs arbeid. Siste versjon av gjeldende dokumenter ligger på www.dsb.no.

DLE må i tilsynsplanen ta hensyn til om det er behov for sette-DLE i deler av tilsynsarbeidet. DSB vil utpeke sette-DLE i samarbeid med netteier. Kostnadene for sette-DLE reguleres av markedet/bransjen.

DSB presiserer at netteierne skal ha system og rutiner som gir oversikt over alle reelle tilsynsobjekt i sitt område.

DSB tar forbehold om behov for eventuelle justeringer i rammene for DLE-arbeidet som følge av evt. endrede krav fra overordnet myndighet.

DSB sin hjemmeside vil inneholde oppdateringer/endringer og DLE anmodes om å ha en rutine for å sjekke aktuelle nyheter.

2 KOMPETANSE

De som skal bestille, være faglig ansvarlig eller selvstendig utføre offentlig kontroll med elektriske anlegg og elektrisk utstyr, skal oppfylle kravene i Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr (fek) § 10.

DSB vil verifisere at netteier og DLE har kompetanse og ressurser innenfor de ulike områdene de skal føre tilsyn med.

3 KVALITETSKONTROLL AV AKTIVITETENE

3.1 NETTEIER

DSB forventer at netteier bruker resultatet fra DLEs arbeid fra sine ulike risikoområder til forebyggende elsikkerhetsarbeid.

Netteier skal sørge for at DLE har nødvendige ressurser og oppdatert kompetanse til å ivareta pliktene som er pålagt etter fdle. Dette omfatter både tilsyns- og forvaltningskompetanse.

Selv om netteier benytter seg av sakkyndige vil det være oppgaver tillagt myndighetsrollen DLE innehar som må utføres av netteiers eget personell jfr FDLE §13.

- Ivareta krav i "Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova)"
- Ivareta krav i "Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)"
- Holde oversikt over tilsynsobjekter innenfor det aktuelle forsyningsområdet.
- Utarbeide lokale tilsynsplaner på bakgrunn av et oppdatert risikobilde
- Plukke ut tilsynsobjekter (eventuelt i samarbeid med sakkyndige)

- Oppgavene i forbindelse med gjennomføring av prosessene med å treffe vedtak.
- Utarbeide planer for å gjennomføre informasjons- og påvirkningsarbeid om elsikkerhet overfor utvalgte publikumsgrupper ut fra kjennskap til lokale forhold
- Samordne tilsynsvirksomheten med andre myndigheter og utøve tilsyn/kontroll utover rammer gitt i FDLE § 13
- Følge opp bekymringsmeldinger
- Rapportere til DSB etter gitte føringer
- Bistå ved eventuell brann- og ulykkesetterforskning

3.1.1 GEOGRAFISK PLASSERING AV DLE – KRAV TIL LOKALE ENHETER

Sammenhengen mellom fdle § 3 og § 5, utløser at netteier har plikt til å opprette en lokal enhet som skal føre tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

- Ved sammenslåing av nettselskaper kan en med hjemmel i fdle § 3 og § 5 ikke uten videre overse kravet til at en må opprettholde eller etablere lokale DLE-enheter. Dette for å ha geografisk nærhet til aktuelle anlegg, virksomheter og andre tilsynsobjekter som kan påvirke hvordan anlegg prosjekteres, utføres, drives og vedlikeholdes.
- Netteier har plikt til å opprette lokale tilsynsenheter som dekker konsesjonsområde med tilstrekkelig, kvalifisert og uavhengig personell til å utføre de oppgavene som følger av lov og forskrift og som pålegges av sentral tilsynsmyndighet, jf. el-tilsynsloven § 8 og 9 og FDLE §§ 3, 5, 7, 9 og 11. I dette ligger at de lokale enhetene som et minimum må være personellmessig rustet til å kunne utføre de oppgavene som ikke kan ivaretas av andre sakkyndige, jf. FDLE § 13.

3.1.2 BESTILLERKOMPETANSE

For at netteier skal dokumentere sin bestillerkompetanse (fdle §14) må de ha ansatte i DLE som faktisk utfører kontrolloppgavene som ikke kan begrunnes i fdle §13 tredje og fjerde ledd. Fravær av slike oppgaver kan tyde på manglende ressurser i DLE. Netteier skal ha et DLE som gjør lokale vurderinger og er lokalt plassert. Den del av lokalkunnskapen som registreres av SKS må bidra til DLEs lokale risikobilde. Koordinering av kontrolloppgaver og strategiarbeid er tjenester som netteier ikke kan kjøpe.

Hvis DLE kjøper kontrolltjenester må kontrollarbeidet følges opp og justeres lokalt basert på det lokale risikobildet. Denne justeringen av tilsynsaktiviteten underveis i tilsynsåret er en forutsetning for effektivt elsikkerhetsarbeid. Justering av tilsynsaktiviteten og kontroll av SKS er en myndighetsoppgave (fdle §§12 - 14) som bare kan utføres av ressurser som er ansatt i DLE. Disse må aktivt delta i og følge opp tilsynsaktiviteten i det lokale risikoområdet. Oppfølging av bekymringsmeldinger, manglende tilkomst etter Eltilsynslovens §5, manglende retting av vedtak etc. er myndighetsoppgaver som skal utføres av netteiers egne lokale DLE ansatte.

Når netteier kjøper tjenester fra sakkyndige selskaper, skal det foretas kontroll av at de kjøpte tjenestene ligger innenfor de rammene som er gitt i fdle, denne instruks og www.dsb.no. Ved tilsyn av DLE har DSB registrert overproduksjon av innrapporterte tilsyn fordi et tilsynsobjekt er blitt to eller flere underveis i kontrollen. Slike endringer i ressursgrunnlaget for godkjent tilsynsplan må utføres av DLE og rapporteres som eget punkt i årsrapporten for DLE.

3.1.3 STRATEGI

Netteier må ha en strategi som gjør at myndighetsutøvelse og saksgang følger forvaltningssporet samtidig som elsikkerheten blir ivarettatt. For å ivareta denne strategien må netteiers DLE ha egne ansatte som utfører hele tilsynet når risikobildet for eksempel tilsier at myndighetsutøvelse vil bli et av virkemidlene for å oppnå tilfredsstillende elsikkerhet. Byråkrati i denne prosessen, som for eksempel krav i kontrakt, kan føre til manglende effektivitet i elsikkerhetsarbeidet til netteiers DLE. Slike tilsyn/aktiviteter kan være Akrim, elkrim, manglende tilgang, bekymringsmeldinger, krevende elvirksomheter etc.

3.1.4 KJØP AV TJENESTER

Når netteier ved DLE tar stilling til om de skal kjøpe tjenester av sakkyndige selskaper skal det vurderes mulige ulemper og risiko i forhold til forventet fordel og gevinst opp mot § 1 (formålsparagrafen) i fdle. Uansett må lokale risikoområder defineres og bemannes med netteiers egne DLE-ansatte. DLEs elsikkerhetsarbeid i et geografisk risikoområde kan ikke sentraliseres. Deltakelse i Akringrupper er eksempel på DLE-arbeid som kan sentraliseres.

DSBs aktuelle regionskontor skal ha melding om avtaler netteier har med sakkyndige selskaper, inkludert disse vurderingene.

Netteiere som kjøper DLE-tjenester innenfor rammer gitt i fdle §§ 13, 16 og 17 må i sin tilsynsplan vedlegge begrunnelsene for sine valg og vurderinger opp mot føringene gitt i denne instruks. DSB skal også ha melding dersom det senere blir vesentlige endringer i avtalene.

3.2 DLE

DLE skal ha nødvendig lokalkunnskap om elektriske anlegg, virksomheter og særskilte forhold for å kunne gjøre risikovurderinger av tilsynsobjekter i eget område.

DLE skal ha ressurser og kapasitet til å vurdere og nyttiggjøre seg av funn, bekymringsmeldinger, resultat av brannutredninger og annen informasjon som avdekkes under kontrollvirksomheten. Alle kontrollrapporter skal gjennom en faglig vurdering av DLE før det evt. fattes vedtak.

DLE må ha fleksibilitet til å kunne omprioritere utplukk basert på endrede lokale risikobilder. Denne tjenesten kan ikke kjøpes. Dokumentasjon på dette skal fremlegges på forespørsel fra DSB. Rutiner for dette skal inngå i DLEs IK-system.

4 BESKRIVELSE AV ÅRETS AKTIVITETER - TIDSFRIST OG UTFORMING

Det skal utarbeides en tilsynsplan som beskriver det enkelte DLEs plan for å oppfylle instruksen. En godkjent tilsynsplan er en kontrakt mellom DSB og netteier v/DLE. Planen skal beskrive DLEs aktiviteter på bakgrunn av et oppdatert risikobilde.

Plan for gjennomføring av informasjons- og påvirkningstiltak skal beskrive hvordan DLE vil gjennomføre informasjons- og påvirkningsoppgavene med omtale av målgrupper, de enkelte tiltak, virkemidler og ressursbruk. Planen skal også inneholde hvilke rutiner DLE har for å besvare henvendelser fra publikum.

I tilsynsplanen for kommende år forventer DSB at DLE har lokale ressurser som observerer og utøver strategisk risikobasert tilsyn. Dette innebærer lokal utøvelse og tilstedeværelse av DLE med myndighetsrolle. Netteiers ansvar i henhold til Eltilsynsloven § 9 første ledd og føringer gitt i denne instruks kan ikke sentraliseres ved sammenslåing av nettselskaper. Netteier skal i tilsynsplanen beskrive sine vurderinger i henhold til pkt 6.3.

4.1 STRATEGISK RISIKOBASERT TILSYNSVIRKSOMHET

DSB forventer at DLE gjør nødvendige omprioriteringer underveis i tilsynsåret relatert til det oppdaterte risikobildet.

På bakgrunn av dagens risikobilde og økt elektrifisering av samfunnet er det nødvendig at DLE tilpasser ressursbruken til dette. Dette kan være tilsyn med eiere og virksomheter som bidrar i risikobildet med elbillading, solcelleanlegg, batterianlegg etc. Netteiers må ta høyde for mulig endring av DLEs risikobilde som følge av endret bruksmønster av elektrisitet på grunn av nye nett-tariffer.

Prosjektforslag med tilhørende strategi sendes DSB for godkjenning. DLE hos netteier skal eie og lede prosjektene innenfor kravene i FDLE §13.

For 2023 blir det anledning til å omdisponere inntil 20% av ressursene i tilsynsplanen til prosjekter. Mal for prosjektsøknad finnes på www.dsb.no og skal sendes inn etter at DLE har fått godkjent tilsynsplan.

Pågående prosjekter kan søkes videreført til neste års tilsynsplan, men kravene til netteier i pkt 3.1 og 3.2 skal ivaretas.

5 RESULTATRAPPORTERING AV ÅRETS AKTIVITETER

DLE skal rapportere utførte tilsyn til DSB, jf. fdle § 12. DLE rapporterer fortløpende sine tilsyn inn via sitt saksbehandlingssystem. Annen aktivitet hos DLE slik som hendelsesbaserte tilsyn, bekymringsmeldinger, dokumentasjon av evt. prosjekter, brannutredning, informasjon etc. rapporteres i egen årsberetning.

Årsberetningen skal minimum inneholde følgende punkter:

- Presentasjon av DLE med struktur, ressurser og kompetanse
- Presentasjon av evt. sakkyndig selskap, kontrakt og løpende oppfølging
- Tilsynsaktiviteter med grunnlag for prioriteringer innenfor hvert resultatområde, og utfordringer innen områdene
- Informasjonsaktiviteter
- Brannutredning
- Prosjekter og kampanjer
- Kartlegging og oppfølging av ulovlig arbeid
- Områder med særlig fokus framover
- Andre momenter av betydning

Plan og rapport er et supplement til årsberetningen. Årsberetning med plan og rapport skal sendes postmottak ved DSBs respektive regionskontorer.

Endringer i risikobildet underveis i tilsynsåret kan medføre at antall gjennomførte tilsyn avviker fra ressursdimensjoneringen i plan og rapport. Hvis dette er tilfelle skal de elsikkerhetsmessige vurderingene som ligger til grunn beskrives i årsberetningen.

DSB vil akseptere omprioriteringer, men ikke reduksjon av aktivitet/ressursbruk.

6 RAMMER FOR DLES AKTIVITETER

Tilsyn innenfor de ulike resultatområdene og øvrige aktiviteter skal utføres i henhold til de føringene som er gitt på www.dsb.no. De ulike sjekklister angir minstekrav til hva en kontroll skal omfatte og skal benyttes av alle. Alle kontrollpunkt, uavhengig av benyttet sjekklister, skal rapporteres.

Det er obligatorisk å skrive en forklarende kommentar for det enkelte avvik. Det er ikke nok å kun angi feilkode. Sjekklister angir hvilke forhold som skal vurderes under en kontroll, men det vil fremdeles være opp til den enkelte inspektør å vurdere omfanget av stikkprøver knyttet til det enkelte kontrollpunktet og om dette er relevant eller ikke sett i forhold til det konkrete tilsynsobjektet. Eventuelle forhold som ikke er funnet relevante må det kunne redegjøres for ved DSBs oppfølging av DLE.

DLE må sørge for å undersøke evt. dokumentasjon av anlegget i Boligmappa i forbindelse med tilsyn.

DSB vil kunne foreta stikkprøver på utførte kontroller og saksbehandling.

6.1 RESSURSER OG RESSURSBALANSE

Oppgavene som lokal tilsynsmyndighet har er i hovedsak knyttet til tilsynsobjekter, risikofaktorer og elsikkerhetsutfordringer i det geografiske området netteier har ansvar for. Fusjoner eller endringer i konsesjoner eller eierskap vil i svært begrenset grad endre omfanget av DLEs arbeid og ansvar.

Endringer i netteiers ressursbruk for DLEs aktiviteter vil kunne innvilges etter søknad, ref fdle § 4.

Ved kjøp av kontroll- og informasjonstjenester oppstår det et særlig behov for oppfølging fra DLE, og dette behovet vil øke ved omfattende kjøp av tjenester. Netteier må sørge for at DLE har kompetanse og ressurser til å ivareta bestiller rollen, oppfølging av sakkyndiges arbeid, samt DLEs plikter og myndighet.

Forholdet mellom ressursen som netteier stiller til rådighet for DLE og andelen som brukes til kjøp av tjenester må være i forsvarlig balanse (jfr. pkt. 3.1). Netteier må vurdere myndighetsrollen og formålsparagrafen i el-tilsynsloven opp mot fordeler, ulemper og risiko knyttet til omfanget av kjøp av tjenester i sitt område. Denne redegjørelsen skal vedlegges tilsynsplanen.

6.2 KJØP AV TJENESTER

Det er gitt åpning i el-tilsynslovens § 9 for netteier å kjøpe tjenester i forbindelse med DLEs virksomhet. Det er nærmere spesifisert i fdle §§ 13 og 16 hvilke tjenester som kan utkontrakteres til andre offentlige eller private sakkyndige. Tjenester ut over det som anses som DLEs kjernevirksomhet er ikke berørt av bestemmelsene. Det er altså ikke gitt begrensninger for utkontraktering av støttefunksjoner.

Det er avgjørende for tilsynsmyndighetene å sikre at habilitet, uavhengighet og forsvarlig forvaltning ivaretas. Krav tilknyttet dette er beskrevet både i forvaltningsloven, el-tilsynsloven og fdle. Pliktsubjekter, publikum, myndigheter og andre aktører skal ikke være i tvil om at det er forsvarlig utførelse av kontroll, saksbehandling og utøvelse av myndighet.

Følgende kan DLE utkontraktere til sakkyndige:

- Bistand til utplukk av tilsynsobjekter
- Gjennomføring av kontroll og utarbeiding av rapport
- Forhåndsvarsling av vedtak
- Vurdering av om tilbakemelding om retting er tilfredsstillende i forhold til påviste avvik
- Informasjon om elsikkerhet i henhold til fdle § 16
- Vurdering av elsikkerhetsgevinsten og risikobildet til kontrollene som er utført.

Hvis det er nødvendig å engasjere flere leverandører av kontrolltjenester for å oppfylle tilsyns- og informasjonsplanen skal dette gjøres av netteier og kontrolleres av DLE. DLE skal være involvert i hele prosessen.

Det er spesifisert i el-tilsynsloven og fdle at det er netteier som kan kjøpe tjenester. Det er altså ikke åpnet for at sakkyndige kan utkontraktere hele eller deler av sin kjernevirksomhet.

6.3 TJENESTER SOM IKKE KAN KJØPES

Ansaret for utførelsen av DLEs aktiviteter som beskrevet i lov, forskrift og instruks, samt aktiviteter som krever myndighet, kan ikke utkontrakteres. (Ref el-tilsynsloven § 9, 2. ledd) -. Dette vil blant annet inkludere følgende:

- Oversikt over tilsynsobjekter i sitt område og melding av arbeid fel §14
- Kunnskap om lokale forhold som påvirker risikobildet
- Kunnskap om regionale forhold som påvirker eget og andres risikobilde
- Bidra til informasjonsutveksling og involvering i myndighetsutøvelse utover eget DLE område Eltilsynslovens § 5 femte og sjette ledd.
- Omdisponering av DLE ressursene gjennom tilsynsåret.
- Prosjekter for strategisk risikobasert tilsynsarbeid (jfr. pkt 4).
- Utarbeiding av tilsyns- og informasjonsplan
- Risikovurderinger som grunnlag for utplukk av tilsynsobjekter

- Ansvar for utplukk av tilsynsobjekter
- Kontinuerlig oppdatering av risikobildet underveis i gjennomføringen av tilsyns- og informasjonsplanen
- Ansvar for saksbehandling og myndighet til å fatte vedtak
- Utarbeiding av årsrapport og årsberetning

6.4 SÆRLIG KOMPETANSE

For kompetansegruppene innen brannutredning, systematisk innsats mot ulovlig arbeid og markedstilsyn vil DSB kunne gi nødvendig dispensasjon for å utvide tilsynspersonellens myndighetsområde.

DLE kan og skal utveksle informasjon med andre offentlige eller private sakkyndige i den grad det er nødvendig for å ivareta pliktene og oppgavene.

6.5 TILSYNSOBJEKTER OG RESULTATOMRÅDER

Krav i regelverket retter seg mot eier og eventuelt bruker av et elektrisk anlegg. Når eier/bruker av et elektrisk anlegg er en virksomhet vil også denne være et tilsynsobjekt som kan underlegges tilsyn. Tilsyn med virksomheter skal være systemrettet.

Antall tilsynsobjekter som forsynes fra en netteier vil normalt ikke være sammenfallende med antall abonnenter. Flere elektriske anlegg kan ha én og samme eier. Tilsyn med en virksomhet vil derfor kunne omfatte flere elektriske anlegg.

Omfanget av den totale tilsynsaktiviteten skal ta utgangspunkt i det reelle antallet tilsynsobjekter som forsynes fra netteier, direkte eller indirekte.

6.6 RISIKOKLASSIFISERING

Alle tilsynsobjekter skal på bakgrunn av en risikovurdering innplasseres i en risikogruppe (RG1-4). Risikovurderingen kan for eksempel basere seg på ROS-metoden.

I tilsynsplanen fremkommer tilsynsobjekter inndelt i anleggs- og virksomhetstyper. Plan og rapport angir normal innplassering av et tilsynsobjekt i risikoklasse. Dersom tilsynsobjektet ikke er underlagt en individuell risikovurdering skal den angitte risikoklassen benyttes.

Kommunene klassifiserer enkelte objekter/bygg som særskilte brannobjekter ut fra en risikovurdering. Disse objektene underlegges forebyggende branntilsyn fra brann- og redningsvesenet. DLE skal vurdere om el-anleggene i disse objektene skal plasseres i en høyere risikoklasse.

Dersom et tilsynsobjekt plasseres i en annen risikoklasse enn angitt i plan og rapport må dette begrunnes spesielt. Endring av risikoklassifisering av tilsynsobjekter gir ikke anledning til å redusere antall planlagte tilsyn.

www.dsb.no har en kartløsning (kart.dsb.no) som viser en oversikt over fredede bygninger, verneverdige bygninger og tett trehusbebyggelse som er aktuell i DLEs risikovurdering.

7 AKTIVITETER

Omfang og prioritering av tilsyns- og informasjonsaktivitetene for 2023 er i det etterfølgende sammenfattet innenfor de enkelte tilsynsområdene.

DLE skal prioritere tilsyn av objekter basert på lokale risikovurderinger for best mulig å ivareta intensjonen i fdl. Det oppdaterte risikobildet er grunnlag for utplukk av objekter og eventuelle omprioriteringer underveis i

tilsynsåret. DSB anbefaler DLE å gjennomføre sine aktiviteter i henhold til "Metodehåndbok for DLE-apparatets elsikkerhetsarbeid". Denne kan fås ved henvendelse til DSBs regionskontor.

Når den faglige vurderingen er at det ikke finnes rimelig og fornuftig tvil om tilstrekkelig elsikkerhet kan saksbehandlingen avsluttes. Det kan være akseptabelt å avslutte en sak som har enkelte formelle avvik når disse vurderes til ikke å være et elsikkerhetsproblem.

7.1 ELEKTROENTREPRENØRER, PROSJEKTERENDE OG ELEKTROREPARATØRER

Ved nyregistrering av elektroforetak i Elvirksomhetsregisteret vil ikke foretaket settes i status Aktiv før opplysninger er sjekket av tilsynsmyndighetene. Det som blir sjekket er om faglig ansvarlig har bestått installatørprøven eller har godkjent utenlandsk utdanning.

Dette endrer ikke DLEs plikt til å følge opp og føre tilsyn i henhold til føringer etter at foretaket er satt i status Aktiv. Det samme gjelder ved endring av opplysninger.

Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr (fek) forutsetter en aktiv oppfølging av at vilkårene for registrering er oppfylt gjennom tilsyn med virksomhetene. Føringer er gitt i dokumentet "Veiledning for DLEs oppfølging av elvirksomheter" som ligger i på www.dsb.no.

Nyregistrerte virksomheter

For nyregistrerte virksomheter, skal DLE innen to uker etter at melding om registrering er mottatt kontrollere at faglig ansvarlig oppfyller kravene i fek. I tillegg kontrolleres at faglig ansvarliges kompetanse dekker de registrerte anleggs- og utstyrstypene. Dette gjelder også personer med utdanning fra utlandet.

Endring av registrerte opplysninger

Det samme kravet til oppfølging gjelder for registrerte virksomheter hvor det er ansatt ny faglig ansvarlig eller gjort andre endringer. DLE må vurdere hvilken oppfølging endringene krever.

Tilsyn

Innsatsen skal primært rettes mot de virksomhetene som etter DLEs vurdering trenger mest oppfølging. Det skal foretas stikkprøver hos alle i form av verifikasjoner av utført arbeid, at forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg (fse) etterleves og at virksomheten er registrert i DSBs sentrale register med korrekte opplysninger. 35% av virksomhetene skal årlig revideres. Utplukket skal være basert på risikovurderinger. Verifikasjoner gjøres etter tabell i planskjema.

De virksomhetene som ikke leverer forskriftsmessige anlegg, skal følges tett opp inntil dette er på et tilfredsstillende nivå.

DLE skal vurdere om gjentagende avvik i anlegg levert av en virksomhet kan kategoriseres som systemavvik. DLE skal ha fokus på at virksomheten har rutiner for oppfølging av lærlinger. Disse skal motta tilstrekkelig opplæring og veiledning iht. forskriftene.

Det skal også rettes fokus mot virksomhetens rutiner for at informasjon etter verifikasjoner og revisjoner tilflyter hele virksomheten, inkludert montører og lærlinger.

For virksomheter som har montørbase, skal det avkreves dokumentasjon på at alle oppdrag styres gjennom den registrerte virksomheten, og at faglig ansvarlig følger opp arbeidet som utføres med fysisk tilstedeværelse i nødvendig grad.

Det skal også utføres inspeksjon av arbeid som utføres av virksomheter med adresse utenfor netteiers forsyningsområde. DLE kan, ved behov, foreta revisjon av disse virksomhetene. Dette må koordineres dersom disse virksomhetene har tildelt ansvarlig DLE. Se plan og rapport, fane "Antall installatører" der antallet fastsettes.

Det skal minst gjennomføres følgende antall verifikasjoner av utført arbeid pr. virksomheter pr. år, avhengig av hvor mange montører (M) som er ansatt i virksomheten (omfatter også innleide fagarbeidere). Disse ressursene skal brukes uavhengig av om virksomheten som har montert anlegget har adresse i netteiers område:

0	< M <	10	6	verifikasjoner
9	< M <	25	8	verifikasjoner
24	< M <	100	12	verifikasjoner
99	< M <		16	verifikasjoner

DLE skal ha oversikt over alt meldepliktig arbeid og endringer som beskrevet i fel § 14. 20 % av kontrollene av nyanlegg bør utføres i byggeperioden (byggeplasskontroll). Ved byggeplasskontroll skal det kontrolleres om relevante krav i fek, fse, fel og Internkontrollforskriften blir etterlevd. Den virksomheten som har koordinerende HMS-ansvar på byggeplassen (hovedbedrift) er første kontaktpunkt under kontrollen. Videre skal midlertidige elektriske anlegg på byggeplassen kontrolleres.

Elektroentreprenører med velfungerende internkontrollsystem og som over en periode har levert feilfrie anlegg, kan revideres hvert 5. år. DSB forutsetter at DLE benytter data fra årene med kontroll av utførte arbeider til å ta resultatene opp med elektroentreprenørene for å avdekke evt. systemavvik hos disse. Verifikasjoner av anlegg fremkommer i kolonnen nyanlegg i skjema for plan og rapport.

Risikovurdering legges til grunn for en omdisponering av antall kontroller ved at en virksomhet som leverer anlegg med feil, blir gjenstand for flere kontroller enn det som er angitt, til fordel for en annen virksomhet som leverer feilfrie anlegg. I spesielle tilfeller vil det kunne være behov for oppfølging av alle utførte arbeider.

DLE skal avholde årlig informasjonsmøter for elektromontørene i minst 10 % av virksomhetene i forsyningsområdet. Ressursbruken her synliggjøres i plan og rapport under "Informasjon montørmøter".

Heisforetak

Heisforetak skal kun følges opp ved revisjon og evt. byggeplasskontroll. Det skal legges vekt på kontroll av dokumenterte kvalifikasjoner og kompetanse for de som utfører arbeid knyttet til elektriske anlegg på heis der dette er relevant. Virksomhetens rutiner angående fse-opplæring skal også sjekkes. DLE skal ikke foreta inspeksjon av heisanlegg.

Utenlandske virksomheter

På bakgrunn av norsk spenningssystem, byggeskikk og bruksmønster som gjenspeiler seg i særnorske krav, skal arbeid utført av utenlandske virksomheter følges opp med kontroll. Alle nyanlegg utført av utenlandske virksomheter skal kontrolleres inntil det er verifisert et velfungerende internkontrollsystem og feilfrie anlegg over tid. Kontroll med disse virksomhetene skal også omfatte kontroll av dokumentasjon på at faglig ansvarlig og elektrofagarbeidere har fått utdanningen vurdert og godkjent av DSB. I tillegg kontrolleres at faglig ansvarliges kompetanse dekker de registrerte anleggs- og utstyrstypene.

Prosjekterende

Enhver som er ansvarlig for prosjektering av elektriske anlegg, har i henhold til fel § 12 et selvstendig ansvar for å utstede erklæring om samsvar. Dette ansvaret kan ikke skyves over på utførende. Det forutsettes også at prosjekterende kan dokumentere at det er foretatt en risikovurdering som er lagt til grunn for prosjekteringen. Når prosjektering og utførelse ikke utføres av et og samme foretak, skal det kontrolleres om det foreligger egen erklæring om samsvar for prosjekteringen. Det skal dessuten vurderes om påviste avvik ved inspeksjon av det utførte anlegget kan tilbakeføres til prosjekteringen. Eventuelle avvik legges til grunn for oppfølging av prosjekterende virksomhet.

Aktuelle temaer for tilsyn med prosjekterende virksomheter vil være:

- Registreringsplikt iht. fek §3
- Kvalifikasjoner for faglig ansvarlig iht. fek § 7
- Rutiner for risikovurdering
- Rutiner for utstedelse av erklæring om samsvar

Elektroreparatører

Det skal gjennomføres kontroll av kvalifikasjonene hos elektroreparatører innenfor forsyningsområdet, iht. fek § 8 og registrering iht. fek § 3. Oversikt over elektroreparatører skal finnes i Elvirksomhetsregisteret.

7.1.1 ANMODNING OM Å SETTE ELVIRKSOMHET INAKTIV I ELVIRKSOMHETSREGISTERET

Et foretak kan settes inaktivt i Elvirksomhetsregisteret når vilkårene i §3 i fek ikke lenger er til stede eller ved grove eller gjentatte overtredelser av fek §§ 3-5. DSB og DLE kan fatte slikt vedtak, men kun DSB kan slette fra registeret. Se Metodehåndboken 3.10.3.

7.2 ELEKTRISITET I BOLIGER, HYTTER OG LIGNENDE

Når det gjelder bruk av elektrisitet i boliger og lignende viser brann- og ulykkesstatistikken at hovedproblemet her fortsatt er knyttet til bruk og vedlikehold av elektriske anlegg og elektrisk utstyr. Innenfor dette resultatområdet vil derfor informasjon og holdningsskapende tiltak være viktige virkemidler, men kontrollen skal også omfatte sjekk av utsatt utstyr selv om dette ikke er i bruk eller står fremme.

Totalt antall tilsynsobjekter under dette resultatområdet skal også omfatte alle boenheter i boligsameier, borettslag og lignende.

Utplukk av tilsynsobjekter skal basere seg på en lokal risikovurdering, men med en spredning av ressursbruken på ulike typer og geografiske områder innenfor forsyningsområdet.

For øvrig er verneverdig tett trehusbebyggelse prioritert. Det vises til informasjon på www.dsb.no om kartreferanser som angir hvor disse er plassert.

DLE skal kontrollere 5 % av boligmassen innenfor netteiers forsyningsområde.

I tillegg til den tekniske kontrollen skal det gis elsikkerhetsinformasjon til eier/bruker spesielt vedrørende bruk og vedlikehold av elektrisk utstyr. Det skal brukes minimum 20 minutter pr. boligtilsyn på elsikkerhetsinformasjon.

7.2.1 BEHANDLING AV ULYKKESMELDINGER

DLE mottar ulykkesmeldinger fra DSB. Disse meldingene skal behandles etter egne føringer og resultatet rapporteres inn til DSB.

7.3 HELSEINSTITUSJONER (STATLIGE, PRIVATE OG KOMMUNALE)

DLE skal føre tilsyn ved somatiske sykehus som samsvarer med den risikoklassen anleggene er plassert i. DLE har ansvar for å føre tilsyn med de elektriske lavspenningsanleggene med tilhørende internkontrollsystem i helseinstitusjonene.

7.4 LANDBRUK

Det samlede omfanget av tilsynet skal være slik at den angitte kontrollhyppigheten innen hver risikogruppe blir oppfylt. Driftsbygninger med dyr og bygninger med tørkeanlegg skal prioriteres. Ellers legges risikovurderinger til grunn for utplukk.

DLE skal ha spesielt fokus på etterlevelse av HMS-rutiner for landbruksvirksomheten.

7.5 NÆRINGSVIRKSOMHET

Virksomheter som bruker eller eier elektriske anlegg skal revideres. Utplukk av tilsynsobjekter skal basere seg på en lokal risikovurdering, men med en spredning av ressursbruken på ulike bransjer og geografiske områder innenfor forsyningsområdet.

Det samlede omfanget av tilsyn med andre virksomheter skal være slik at den angitte kontrollhyppigheten innen hver risikogruppe blir oppfylt.

7.6 DIVERSE ANLEGG

Anlegg som ikke er spesifikt nevnt i plan og rapport, skal medtas under dette punkt.

Utplukk av tilsynsobjekter skal baseres på en lokal risikovurdering, men med en forholdsmessig spredning av ressursbruken på ulike typer, brukshyppighet og geografiske områder innenfor forsyningsområdet.

Det samlede omfanget av tilsyn med andre elektriske anlegg skal være slik at den angitte kontrollhyppigheten innen hver risikogruppe blir oppfylt.

7.7 OMSETNING AV ELEKTRISKE PRODUKTER

Ethvert DLE som kommer over produkter som åpenbart er en sikkerhetsfare som ikke skyldes dårlig vedlikehold eller feilmontasje, skal sende inn en Bekymringsmelding på DSBs meldeportal. De skal også bistå i forbindelse med undersøkelse av elektriske produkter på forespørsel fra DSB.

Markedstilsyn og tilhørende forvaltningsoppgaver baserer seg imidlertid på opparbeidet kompetanse på dette fagområdet. Arbeidet er derfor konsentrert til et fåtall DLE. De som på vegne av DSB skal utføre markedstilsyn og forvaltningsoppgaver må være fra ett av de utvalgte DLE-ene (se tabell under).

Oppgavene fordeles mellom markedskontroll på potensielt farlige produkt (uspesifisert) eller fokusområder mot spesielle produktgrupper, importkontroll i samarbeid med tolletaten, systemtilsyn med produsenter, importører og distributører, informasjonsarbeid og annet relevant forebyggende arbeid. Arbeidet skal være risikobasert og fokusområder skal prioriteres av DSB i samarbeid med de utvalgte DLE-ene. Oppgaver er nærmere spesifisert i eget vedlegg til instruks.

Hvis DSB initierer markedstilsyn utenfor forsyningsområdene til de utvalgte DLE-ene, påhviler det DLE i det aktuelle forsyningsområdet å bruke personer fra ett av de utvalgte DLE-ene, etter anvisning fra DSB. Aktuelt DLE skal i henhold til fdl bistå DSB.

De utvalgte DLE-ene med oppgavetype og antall timer er:

DLE	Tildelt oppgaver innen				Sum timer
	Markedskontroll	Tollsamarbeid	Tilsyn markedsaktører	Informasjonsarbeid	
Tensio TS Nett AS	X	X	X	X	1500
Agder Energi Nett AS	X	X		X	1000
Arva AS	X	X	X	X	800
BKK Nett AS	X	X	X	X	1500
Elvia AS	X	X	X	X	2800
Glitre AS	X	X	X	X	1500

7.8 KRAV TIL INNRAPPORTERING

Relevante data fra alle tilsyn som utføres skal rapporteres inn til DSBs sentrale database (SamBas). Analyser av disse dataene vil gi DSB muligheten til å rette oppmerksomheten mot de tilsynsobjektene og komponentene som representerer størst risiko.

For å få et godt statistisk materiale innenfor områder som synes å innebære høy risiko eller for å rette oppmerksomheten mot dokumenterte risikoforhold, skal det rapporteres på alle kontrollerte punkter jf. www.dsb.no. Alle avvik skal beskrives i kommentarfeltet.

Alle tilsyn med virksomheter skal innrapporteres til Tilda når dette blir tilgjengelig.

7.9 SAMORDNING AV TILSYN

DLE skal samordne tilsyn med andre tilsynsetater der dette er hensiktsmessig.

Planlagte tilsyn med varighet over en dag hos en virksomhet skal meldes inn til Tilda når dette blir tilgjengelig.

7.10 INFORMASJONS- OG PÅVIRKNINGSTILTAK

DLE skal gi god og tilpasset elsikkerhetsinformasjon ved alle typer tilsyn og henvendelser.

Endring av nettleiemodell medfører behov for tilpasset elsikkerhetsinformasjon, spesielt til husholdninger. Trygg og sikker bruks av elektrisitet vil være tema.

DSB vil fremheve behovet for forebyggende informasjon for å bidra til økt el- og brannsikkerhet hos folk flest. Slik informasjon skal gis til ulike målgrupper i nødvendig omfang og med ressurser tilpasset målgruppen. Minoritetsgrupper kan ha behov for mer informasjon om elektrisitet og bruk av åpen ild og faremomenter om brann- og berøringsfare. Informasjon skal også gis på generelt grunnlag både ved oppsøkende virksomhet og ved daglige henvendelser fra eiere og brukere av elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

DLE skal drive aktivt informasjons- og påvirkningsarbeid om elsikkerhet og sikkerhetsutstyr til utvalgte publikumsgrupper, herunder ungdom, pensjonister og andre utsatte grupper ut fra kjennskap til lokale forhold. Det forutsettes samarbeid med andre relevante instanser, i første rekke kommunale/ interkommunale brann- og redningsvesen, skoler, borettslag, hjemmehjelpere, hjemmesykepleiere og personell på kommunale

hjelpemiddelsentraler. Videre oppfordres det til bruk av informasjonsmateriell og deltakelse i publikumsrettede kampanjer. Samarbeidet mellom brann- og redningsvesen og DLE skal fortsette.

En fortsatt økning av registrerte elulykker blant lærlinger viser at man må beholde fokus på forebyggende arbeid tidlig i utdanningen og praksisen.

DLEs aktive informasjons- og påvirkningsarbeid skal minst omfatte følgende:

- Ved kontroll av boliger og lignende, gi minimum 20 min. informasjon til eier/bruker om bruk og vedlikehold av elektrisk utstyr og anleggets levealder. DSB har lagd to brosjyrer til hjelp og veiledning som ligger på www.dsb.no.
- Delta aktivt under Komfyrvaktdagen i samarbeid med brann- og redningsvesenet.
- Delta aktivt under Brannvernuka i samarbeid med brann- og redningsvesenet.
- Delta aktivt under Aksjon boligbrann i desember.
- Besvare henvendelser fra publikum om bruk av elektrisitet og elektrisk utstyr.
- Besvare henvendelser fra elektrobransjen og andre næringsvirksomheter.
- DLE må holde seg oppdatert på hva som finnes av rutiner for varsling (elektronisk) ved feil på utstyr

Ressursene avsatt til informasjon skal etter risikovurdering fra DLE disponeres innenfor følgende områder:

- Årlig informasjonsmøte for registrerte elvirksomheter.
- Montørmøter som beskrevet.
- Minst to timer undervisning til mellomtrinnet og ungdomstrinnet ved alle skoler innenfor netteiers forsyningsområde. Dette kommer i tillegg til en eventuell internettbasert undervisning.
- En time tilpasset undervisning i elsikkerhet med tilhørende regelverk til alle klasser i elektrofaget ved videregående skoler innenfor netteiers forsyningsområde
- Elsikkerhetsundervisning til lærlinger innenfor netteiers forsyningsområde.
- Tilpasset elsikkerhetsinformasjon til hjemmehjelpen/hjemmesykepleien.

Dersom det for eksempel er skoler, helsevirksomheter eller andre som ikke ønsker å ta imot tilbudet om gratis undervisning så skal de planlagte ressursene overføres til andre informasjonstiltak, f.eks. videregående skole elektrofag, lærlinger.

For å etterkomme krav i Offentleglova og DLEs veilednings- og informasjonsplikt etter krav i fdle §16 må kontaktinformasjon til DLE være lett tilgjengelig på nettselskapets hjemmesider.

Netteier skal ha oppdatert elsikkerhetsinformasjon tilgjengelig på sine hjemmesider. Innrapporterte bekymringsmeldinger skal behandles av DLE.

7.11 ULOVLIG ARBEID

Systematisk innsats fra DLE mot det ulovlige entreprenørmarkedet er viktig for elsikkerheten.

DLE skal prioritere å avdekke og følge opp ulike former for ulovlig arbeid. Dette gjelder spesielt aktivitet som ikke tilfredsstiller kravene i fek §§ 3 og 5.

Identifikasjon av ulovlige aktører og avdekking av ulovlig arbeid vil føre til tilsyn og vedtak mot objekter som ikke inngår i den kjente tilsynsporteføljen. Dette krever fleksibilitet i ressursbruk, prioriteringer, informasjonsinnhenting og tilsynsmetodikk, samtidig som vi skal opptre rettferdig og upartisk.

Arbeidet med kontinuerlig forbedring av elsikkerheten er avhengig av forsvarlig, rettferdig og effektiv bruk av de virkemidlene vi har til rådighet. Der det kan være grunnlag for en eller flere former for sanksjon stilles det særlig krav til saksbehandlingen.

Netteier må påse at føringene i pkt 3.1 ivaretas.

Tilsynspersonell må ha myndighet ved systematisk arbeid mot ulovlig virksomhet. DLE skal samarbeide med andre relevante myndigheter i dette arbeidet.

7.12 BISTAND TIL POLITIET VED BRANN- OG ULYKKESETTERFORSKNING

Brannetterforskning baserer seg i stor grad på erfaring og DSB har derfor etablert regionale brannutredningsgrupper innenfor DLEs fagområde. Netteierne må sikre at disse ressursene finnes innen hver region og at de kan delta i eksisterende og fremtidige brannutredningsgrupper.

Hensikten med disse gruppene er å få spisset kompetansen til de som bistår politiet i etterforskningen. Det påhviler det enkelte DLE å bruke personer fra disse gruppene når de har en brann i sitt område. Alle som skal drive med brannutredning må være med i en regional brannutredningsgruppe.

Alle som yter bistand til politiet i forbindelse med etterforskning av branner skal gjennomføre kurs for brannutredere i DLE og SKS del I og II i regi av Norges Brannskole.

Aktuelt DLE skal i henhold til fdlle bistå politiet i etterforskningen og dekke kostnadene. Politiets henvendelse kanaliseres til en brannutreder i den regionen som DLE tilhører. Ved større hendelser hvor for eksempel Kripos er tilkalt kan det innebære at en ønsker utreder fra et annet sted i landet. Slike henvendelser skal DLE imøtekomme.

Aktuelt DLE er politiets første kontaktpunkt så lenge de ikke har avtalt at politiet kan kontakte brannutredningsgruppen direkte. Dersom dette skjer, skal den ansvarlige brannutreder kontakte DLE for å få nødvendig dokumentasjon vedrørende objektet. Rapport fra brannutredning skal arkiveres hos netteier.

Utarbeidede rutiner, prosedyrer og retningslinjer i forbindelse med brannutredning skal følges. DSB utarbeider oversikt over brannutredere, samt en oversikt over fagkontakter i de ulike politidistrikt.

7.13 ANMODNING OM BISTAND FRA DSB

Bistand fra DSB for videre oppfølging og eventuell bruk av reaksjonsmidler som DLE ikke disponerer, forutsetter at forvaltningslovens krav til saksbehandling er fulgt frem til overføringen. Se ellers Metodehåndbok for DLE-apparatets elsikkerhetsarbeid – virkemidler.

DSB ønsker alt tilsynspersonell lykke til med elsikkerhetsarbeidet!

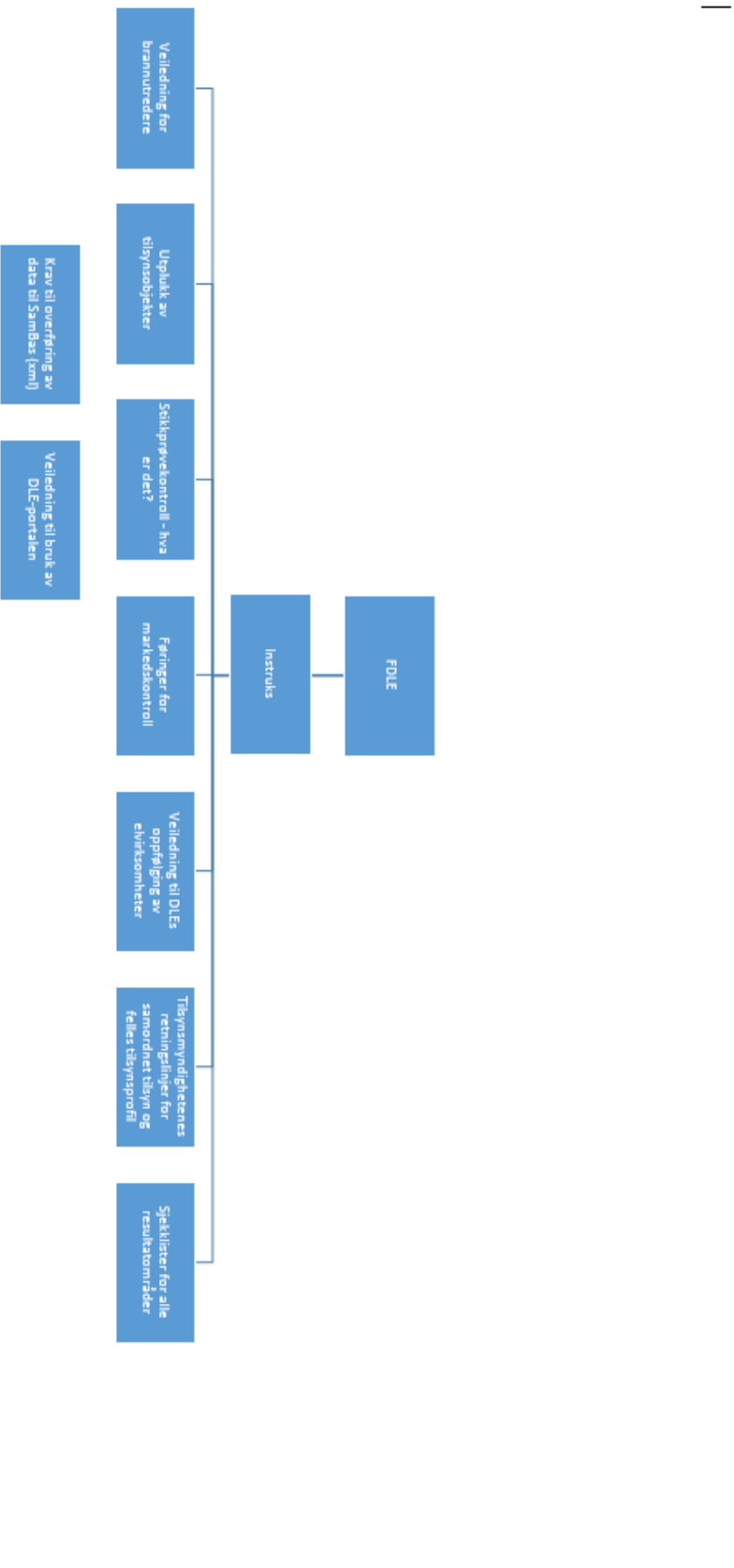
Vedlegg

Plankalender tilsynsåret 2023
Dokumenthierarki

PLANKALENDER FOR DSB OG DLE FOR PERIODEN FRAM TIL INNSENDING AV RESULTAT FOR 2023

Viktige tidsfrister og møtedatoer

Dato	Dokument / Aktivitet
Innen 1. august 2022	DSB sender instruks for DLE for tilsynsåret 2023 til nettselskapene på e-post til DLE og nettsjefer. Instruks med vedlegg legges også tilgjengelig på DSBs hjemmesider.
14.-15. September 2022	DLE-konferansen 2022, Bergen
28. oktober 2022	Nettselskapet sender TP og Informasjonsplan (IP) basert på føringer i instruks for år 2023 til DSBs regionskontorer.
	DSBs regionskontorer vurderer og gir tilbakemelding på nettselskapenes forslag til TP og IP for år 2023.
1. mars 2024	Nettselskapet sender DSBs regionskontorer årsberetning med resultatrapport for året 2023.

**Direktoratet for
samfunnssikkerhet
og beredskap**

Rambergveien 9
3115 Tønsberg

Telefon 33 41 25 00
Faks 33 31 06 60

postmottak@dsb.no
www.dsb.no

